

TIBBIYOTDA TIBBIY PSIXODIAGNOSTIKANING ZARURIYATI

Olimova Dano Shakirovna

*Urganch davlat tibbiyot instituti “O‘zbek tili va adabiyoti, tillar kafedrası” kafedra
mudiri, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent.*

Allaqulova Oygul Farhod qizi

Urganch davlat tibbiyot instituti, morfologiya yo‘nalishi, 1-kurs magistranti.

Annotatsiya. Ushbu maqolada tibbiy psixodiagnostikaning mohiyati, uning tibbiy amaliyotdagi ahamiyati, asosiy metodlari va samaradorligi haqida ma’lumot beriladi.

Аннотация. В данной статье представлена суть медицинской психодиагностики, её значение в медицинской практике, основные методы и эффективность.

Abstract. This article presents the essence of medical psychodiagnostics, its importance in medical practice, key methods, and effectiveness.

Kalit so‘zlar: psixodiagnostika, tibbiyot, psixik salomatlik, diagnostika, shaxs.

Ключевые слова: психодиагностика, медицина, психическое здоровье, диагностика, личность.

Keywords: psychodiagnostics, medicine, mental health, diagnostics, personality.

Kirish. Hozirgi kunda sog‘liqni saqlash tizimida bemorlarni nafaqat jismoniy, balki psixik jihatdan ham baholash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Tibbiy psixodiagnostika shifokorlarga bemorning shaxsiy xususiyatlari, psixologik holati va xulq-atvorini to‘g‘ri tushunishda yordam beradi.

Tibbiy psixodiagnostikaning mazmuni va ahamiyati:

Tibbiy psixodiagnostika — bu bemorning psixik holatini o‘rganish va tahlil qilish jarayoni bo‘lib, u diagnostika va davolash strategiyalarini aniqlashda muhim o‘rin tutadi.

Psixosomatik kasalliklarda bemorning ruhiy holati uning tiklanishiga sezilarli darajada ta'sir qiladi.

Tibbiy psixodiagnostikaning maqsadi: Tibbiy psixodiagnostika bemorning psixik faoliyatini o'rganish, kasallik rivojlanishida psixologik omillarni aniqlash, shuningdek, davolash va reabilitatsiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni ishlab chiqish maqsadida amalga oshiriladi. Bu yo'nalishdagi asosiy vazifalar quyidagilardan iborat:

- Ruhiy kasalliklarni erta aniqlash;
- Psixosomatik kasalliklarda psixologik sabablarni aniqlash;
- Bemorning kasallikka bo'lgan munosabatini o'rganish;
- Shaxsiy xususiyatlarini baholash orqali individual yondashuv ishlab chiqish.

Tashxis qo'yishda psixodiagnostikaning o'rni : Ko'plab kasalliklar (masalan, gipertenziya, yurak ishemik kasalligi, oshqozon-ichak yarasi) stress, xavotir yoki depressiya bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Psixodiagnostika bu omillarni aniqlab, to'liq klinik ko'rinish yaratadi. Individuallashtirilgan davolash: Har bir bemorning emotsional reaksiyalari, stressga chidamliligi, motivatsiyasi turlicha bo'ladi. Shuning uchun davolashda bir xil yondashuv barcha uchun samarali emas. Psixodiagnostika orqali bemorga mos yondashuv tanlanadi. Psixoprofilaktika: Psixodiagnostika yordamida ruhiy muammolarni erta aniqlash orqali kasalliklarning oldini olish mumkin. Masalan, surunkali charchash sindromi yoki professional kuyish (burnout) alomatlari aniqlansa, ularga erta psixologik yordam ko'rsatiladi. Reabilitatsiya va psixokorreksiya: Surunkali kasalliklarga chalingan, jarrohlik amaliyotidan keyin yoki saraton kasalligidan keyin bemorlar ko'pincha psixologik yordamga muhtoj bo'ladilar. Psixodiagnostika ularning ruhiy holatini to'g'ri baholab, psixologik yordam dasturlarini tuzishga yordam beradi.

Psixodiagnostik metodlar va vositalar.

Tibbiyotda ishlatiladigan asosiy psixodiagnostik metodlar:

1. So'rovnomalar va testlar;

- 2.Kuzatuv va intervyular;
- 3.Loyiha metodlari;
- 4.Psixofiziologik o'lovlar.

Tibbiyot xodimlari uchun ahamiyati: Psixodiagnostika nafaqat bemorlar, balki tibbiy xodimlar uchun ham muhim. Shifokorlar, hamshiralar va boshqa tibbiy mutaxassislar stressga duch keladi, professional charchash, hissiy kuyish holatlari rivojlanishi mumkin. Ularni o'z vaqtida aniqlash va bartaraf etish tibbiyot jamoasining samarali faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Psixodiagnostika yordamida bemorga mos yondashuv ishlab chiqiladi, stressni kamaytirish va psixoterapevtik yordam ko'rsatish imkoniyati yaratiladi. Shu yo'l bilan jarrohlikdan keyingi tiklanish va surunkali kasalliklar davolanishida samaradorlik oshadi. **Xulosa.** Tibbiy psixodiagnostika zamonaviy tibbiyotning ajralmas qismi bo'lib, shifokorlarga bemorning jismoniy va ruhiy salomatligini to'liq baholash imkonini beradi. U yondashuvlarning shaxsiylashtirilgan bo'lishini ta'minlab, umumiy davolash samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'. Mamatqulov, «Tibbiyotda psixologiya asoslari», Toshkent, 2020.
2. D. Karimova, «Psixologiya va tibbiy pedagogika», Samarqand, 2019.
3. N. Raxmatova, «Sog'liqni saqlashda psixodiagnostika», Toshkent, 2021.
4. Sh. Alimov, «Tibbiyotda shaxsiy yondashuvlar», Buxoro, 2018.
5. V.F. Polyakov, «Meditinskaya psikhologiya», Moskva, 2018.
6. V.M. Bekhterev, «Obshchie osnovy refleksologii», Sankt-Peterburg, 2017.
7. G.N. Nazarova, «Psikhologiya i pedagogika dlya meditsinskikh vuzov», Toshkent, 2019.
8. L. Brannon & J. Feist, «Health Psychology: An Introduction to Behavior and Health», Belmont, 2014.